

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto
29.1.2026

1/3
VN/34767/2025-TEM-33

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 4.12.2025

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ULKOMAANOPINTOLAIKSI JA LUONNOKSESTA AMMATTIPÄTEVYYDEN TUNNUSTAMISESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ulkomaanopintolakia koskevan sekä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen luonnoksesta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ulkomailla suoritettujen opintojen tuottamasta kelpoisuudesta säänneltyyn tehtävään (ulkomaanopintolaki). Samalla ehdotetaan kumottavan voimassa oleva laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia.

Uudella ulkomaanopintolaille järkevöitettäisiin vanhan ulkomaanopintolain päätöksenteon periaatteita ja kriteereitä siten, että lainsäädäntö mahdollistaisi sujuvat päätöksentekoprosessit ja joustavat ja tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet osaamisen täydentämiseen niissä tilanteissa, että henkilön ulkomailla hankkima koulutus eroaa olennaisesti Suomessa tehtävään edellytettävästä koulutuksesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia siten, että tietyt lain säännökset vastaisivat ammattipätevyysdirektiivin säännöksiä. Muutoksilla myös varmistettaisiin, että sellaiset ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvät sääntelemättömiä ammatteja koskevat menettelyt, jotka perustuvat muihin unionin säädöksiin tai Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemiin sopimukseen tulevat täytäntöönpannuiksi, sekä varmistettaisiin Euroopan unionin toiminnasta ja Euroopan talousalueesta tehtyihin sopimukseen sisältyvien työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja sijoittautumisoi-keutta koskevien artikloiden soveltaminen niissä tapauksissa, joissa hakijan ammattipätevyyttä ei voida tunnustaa ammattipätevyyslain automaattisen tai yleisen tunnustamisjärjestelmän säännösten mukaisesti.

Lausunnonantajan näkemykset koskien ulkomaanopintolakia.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esitystä kannatettavana. Ulkomaanopintolain soveltamisalaa laajennettaisiin niin, että jatkossa toimivaltaisen viranomaisen olisi mahdollista tehdä päätöksiä ulkomailla hankitun koulutuksen tuottamasta kelpoisuudesta korkeakoulututkintoa tai korkeakoulun opintosuoritusta edellyttävien tehtävien lisäksi myös sellaisiin säännelyihin tehtäviin, joihin on säädöspohjaisena kelpoisuusvaatimuksena muu kuin korkeakoulututkinto tai korkeakoulun opintosuoritus. Tämä helpottaisi ja nopeuttaisi esimerkiksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tai aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan tehtäviin hakeutuvien, EU:n ulkopuolella koulutettujen maahanmuuttajien työllistymistä, kun heidän ei enää tarvitsisi suorittaa alusta asti suomalaista kelpoisuuden antavaa tutkintoa. Edelleen tarvitaan kuitenkin myös työnantajien tietoisuuden lisäämistä ulkomailla tutkinnon suorittaneiden palkkaamiseen liittyvistä kysymyksistä. Lisäksi on tarvetta lisätä mahdollisuuksia korkeamman kielitaitotason saavuttamiseen, koska sitä vaaditaan monissa säännellyissä tehtävissä.

Esityksessä mainitaan Opetushallituksen ylläpitämä vertaileva tutkintotietokanta, jonka tavoitteena on edistää ulkomailla kouluttautuneiden sijoittumista työelämään tai opintoihin tarjoamalla työnantajille ja koulutuksen tarjoajille väline ulkomailla suoritetun korkeakoulututkinnon arviointiin. Verkkopalvelun kautta kuka tahansa voisi hakea tietoa ulkomaisen korkeakoulututkinnon sijoittumisesta suoritukseen korkeakoulututkintojen järjestelmässä sekä viitteellistä tietoa siitä, minkä tasoiseen Suomen korkeakoulututkintojen järjestelmän mukaiseen tutkintoon se vertautuu. Tietokanta kuulostaa tarpeelliselta ja sen markkinointiin olisi syytä panostaa sen valmistuttua. Tietokanta voisi myös vähentää viranomaisille osoitettuja tarpeettomia kelpoisuushakemuksia, jotka eivät liity säännelyihin tehtäviin tai julkisten virkojen hakemiseen.

Ulkomaanopintolain osaamisen täydentämisen keinoja laajennettaisiin niin, että hakijalta voitaisiin edellyttää täydentävien opintojen lisäksi tai sijaan, kelpoisuuskoetta, sopeutumisajaa tai näiden yhdistelmää. Lisäksi päätöksenteossa mahdollistettaisiin ammattikokemuksen ja Suomessa suoritettujen opintojen huomioiminen. Tämä esitys on kannatettava, koska se tuo ulkomailla ammattiin pätevoityneille lisää joustavuutta mahdollistamalla erilaiset tavat osaamisen täydentämiseen. Esitys voinee vähentää tarvetta pitkien suomalaisten koulutusten suorittamiselle ja siten nopeuttaa työllistymistä. On kuitenkin huomioitava, että täydentävien opintojen, kelpoisuuskokeen ja sopeutumisajan toimivuus käytännössä edellyttävät henkilöiltä myös riittävää kielitaitoa, eli käytännössä korkeammalle tasolle tähtääviä kielikoulutuksia ja mahdollisuuksia kielitaidon kehittämiseksi tulisi olla riittävästi tarjolla. Lisäksi täydentäviä opintoja ja kelpoisuuskokeita tulee olla kattavasti tarjolla ja niitä tulee päästä joustavasti suorittamaan. Muutoin esityksen työllistymistä lisäävät ja nopeuttavat vaikutukset voivat jäädä toteutumatta.

Esityksessä on lisäksi monia yksityiskohtia, jotka oletettavasti vastaavat hyvin käytännön viranomaistyössä ja asiakastapauksissa havaittuihin ongelmiin, kuten tilanteisiin, joissa tulisi voida nykyistä tarkoituksenmukaisemmin huomioida eri lähtömaiden koulutusjärjestelmät sekä esimerkiksi harkintavallan lisääminen tilanteissa, joissa koulutus on suoritettu alueilla, joiden kansainvälinen asema on muuttunut esim. sodan tai yhteiskunnallisen tilanteen muutoksen vuoksi. Tämä voi lisätä ulkomailla tutkinnon suorittaneiden henkilöiden työllistymismahdollisuuksia ja sekä parantaa niiden henkilöiden oikeusturvaa, joiden tutkinto on suoritettu esimerkiksi sotaa käyvässä maassa.

ALLEKIRJOITETTU LAUSUNTOPALVELUSSA 30.1.2026

Sonja Hämäläinen
yksikön päällikkö

Laura Ruuskanen
erityisasiantuntija